

**O'qitishning androgogik modeli
– o'quvchi va o'qituvchi
faoliyatini tashkil etish
texnologiyasi**

Reja:

- 1. Androgogika fani haqida tushuncha.
- 2. Pedagog kadrlarning malakasini andragogik yondashuv asosida takomillashtirish modeli.
- 3. Kattalarni o'qitishning muvaffaqiyatli faoliyatini amaliy tashkil etish.

Androgogika fani haqida tushuncha

- Jeyms A. Drayper, Jon A. Xenshke, Meri K. Kuper kabi olimlar andragogika atamasining kelib chiqishini o'rganishgan. Tahlillar natijasida andragogika atamasini nemis o'rta maktab o'qituvchisi Aleksandr Kapp tomonidan 1833-yilda birinchi bo'lib kiritilganligi aniqlandi Aleksandr Kapp o'zining "Aflotunning ta'lim g'oyalari" (1833) kitobida butun umr davomida o'qish zarurligini ko'rsatdi.

Andragogika atamasi ilk bor uning “Andragogika yoki katta yoshli erkakning ta’lim olishi” kitobi bo’limi sarlavhasida paydo bo’ladi.

Andragogikaning mustaqil fan sifatida shakllanishi yigirmanchi asrning 1950-1970-yillariga to’g’ri kelib, F. Peggeler, B. Smolovichev, D. Savichevich, L. Tuross va boshqalar nomlari bilan bog’liq.

Pedagog kadrlarning malakasini andragogik yondashuv asosida takomillashtirish modeli.

- Model maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarini andragogik yondashuv asosida malaka oshirish jarayonini ifodalab, uning maqsad va vazifalari, mazmuni, jarayoni va natijasini baholash ko'rsatkichlarini muntazam aniqlashni nazarda tutadi. Model andragogik yondashuvning quyidagi tamoyillariga tayangan holda qurilgan:
- -MTT pedagoglarini malakasini oshirish ularning ehtiyojlari asosida har yili tashkil etiladi;

- - maktabgacha ta'lim tizimidagi barcha pedagoglarning yoki malaka oshirish tizimi barcha ishtirokchilarining (davlat, ish beruvchilar, malaka oshiruvchi pedagog) buyurtma va ehtiyojlari o'rganiladi;
- -malaka oshirish mazmuni andragogik yondashuv asosida shakllantiriladi.
- Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining andragogik yondashuv asosida malaka oshirish jarayonini takomillashtirish mazmuni quyidagi elementlardan iborat:
- -maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining malakasini oshirish kurslari ishchi o'quv rejasi, ishchi o'quv dasturini andragogik yondashuv asosida qayta ishlab chiqish;

- - maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining malakasini oshirish kurslari ishchi o'quv rejasiga "Andragogika"ni o'quv fani sifatida kiritish (ta'lim menejmentida andragogika, musiqiy ta'limda andragogika, pedagogikada andragogika va h.o.);
- -MTT pedagoglarining malaka oshirish jarayonini andragogik yondashuv asosida takomillashtirish maqsadida noan'anaviy andragogik yondashuvga asoslangan malaka oshirish kurslari (qisqa muddatli, sayyor, masofaviy (online), kaskad, klaster kurslari ishchi o'quv dasturlarini ishlab chiqish;
- -subyekt-subyekt munosabatlarini rivojlantiruvchi andragogik yondashuvli metodika, texnologiya, modellarni MTT pedagoglari malaka oshirish tizimiga joriy etish.

Kattalarni o'qitishning muvaffaqiyatli faoliyatini amaliy tashkil etish.

- M.Sh.Noulz tomonidan kattalarni o'qitishning muvaffaqiyatli jarayonini amaliy tashkil etish jihatlari va shartlarini, S.I.Zmeyovning andragogikaning asoslari va andragogik yondashuvning tamoyillarini shakllantirish muhim ko'rinadi .

- 1. Mustaqil ta'lim olish ustuvorligi. Mustaqil faoliyat katta yoshli ta'lim oluvchilarning asosiy o'quv turi hisoblanadi.
- 2. Birgalik (hamkorlik)dagi faoliyat tamoyili. Ushbu tamoyil o'quv jarayonini rejalashtirish, amalga oshirish va baholashda ta'lim oluvchining ta'lim beruvchi bilan, shuningdek, boshqa ta'lim oluvchilar bilan birgalikdagi faoliyatini ta'minlaydi.
- 3. Ta'lim oluvchining tajribasiga tayanish tamoyili. Ushbu tamoyilga binoan ta'lim oluvchining hayotiy (kundalik, ijtimoiy, kasbiy) tajribasi ta'lim oluvchining o'zi uchun ham, uning hamkasblari uchun ham ta'lim manbalaridan biri sifatida foydalaniladi.

- 4. Ta'limni individuallashtirish. Ushbu tamoyilga muvofiq, har bir ta'lim oluvchi ta'lim beruvchi bilan, ba'zi hollarda boshqa ta'lim oluvchi bilan birgalikda ta'lim oluvchining muayyan ta'lim ehtiyojlari va o'quv maqsadlariga yo'naltirilgan va tajriba, tayyorgarlik darajasi, psixofiziologik, kognitiv xususiyatlarini hisobga olgan holda individual o'quv dasturini tuzadi.
- 5. Tizimlilik tamoyili. Ushbu tamoyil ta'limning maqsadlari, mazmuni, shakllari, metodlari, vositalariga muvofiqligini va ta'lim natijalarini baholashni ta'minlaydi.
- 6. Ta'limning kontekstliliigi (A.A. Verbiskiy atamasi). Ushbu tamoyilga muvofiq, o'qitish, bir tomondan, ta'lim oluvchi uchun muhim bo'lgan ijtimoiy rollarni bajarishga yoki shaxsni takomillashtirishga

- qaratilgan, aniq maqsadlarni koʻzlaydi, boshqa tomondan, u taʼlim oluvchining kasbiy, ijtimoiy, kundalik faoliyati va uning fazoviy, davriy, kasbiy, kundalik omillarini (sharoitlarini) hisobga olgan holda quriladi.
- 7. Taʼlim natijalarini amalga oshirish tamoyili. Ushbu tamoyil taʼlim oluvchining egallagan bilim, koʻnikma, malaka va kompetensiyalarini darhol amalda qoʻllashini nazarda tutadi.
- 8. Taʼlimni tanlash (elektivligi) tamoyili. Bu taʼlim oluvchiga taʼlimning maqsadlari, mazmuni, shakllari, metodari, manbalari, vositalari, mashgʻulotlar muddati, vaqti, joyi, oʻquv natijalarini baholash, shuningdek taʼlim oluvchilarning oʻzlarini tanlashning maʼlum bir erkinligini taʼminlashni anglatadi.

- 9. Ta'lim ehtiyojlarini rivojlantirish tamoyili. Ushbu tamoyilga ko'ra, birinchidan, o'quv natijalarini baholash o'quv materialini o'zlashtirishning haqiqiy darajasini aniqlash orqali amalga oshiriladi va ushbu materiallarni o'zlashtirishsiz ta'lim maqsadiga erishish imkonsizligini aniqlash; ikkinchidan, o'quv jarayoni ta'lim oluvchilarning yangi ta'lim ehtiyojlarini shakllantirish maqsadida quriladi, ularni aniqlashtirish ma'lum o'quv maqsadiga erishilgandan so'ng amalga oshiriladi.
- 10. Ta'limda onglilik tamoyili. Bu o'quv jarayonini tashkil etishda ta'lim oluvchilar va ta'lim beruvchilar tomonidan o'quv jarayonining barcha parametrlari va o'z xatti-harakatlarini anglash, tushunishni bildiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1. Aleksandr Kapp “Aflotunning ta’lim g’oyalari” 1833
- 2. Kattalar ta’limi: tajriba va muammolar / ed. S.G.Vershlovskiy - Sankt-Peterburg: IVESEP "Bilim", 2002.-161p.
- 3. Kattalar va uzluksiz ta’lim bo’yicha qo’llanma /eds.LAWilson, ERHayes.-San-Fransisko: Jossey-Bass, 2000.-505p.
- 4. Knowles, MS Kattalar ta’limining zamonaviy amaliyoti: Pedagogikadan Andragogikagacha (Rev.Ed.) /MSKnowles.-NY:Association Press.-1980.-400p.
- 5. Zmeev S.I.Andragogiya. Kattalar ta’limining nazariy asoslari /SI .Zmeev.-M., 2000.-198b.

E'tiboringiz uchun rahmat